

Як правильно завершити «ковідні» договори про закупівлю

Ні для кого не секрет, що постановою Кабінету Міністрів України «Про відміну на всій території України карантину, встановленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 27.06.2023 № 651 відмінено з 24 години 00 хвилин 30.06.2023 на всій території України карантин, встановлений з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Ця подія була передбачувана, оскільки 05.05.2023 Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила про скасування статусу пандемії COVID-19 як глобальної надзвичайної ситуації у сфері охорони здоров'я.

Карантин відмінено, а тому в замовників постають, зокрема, такі питання:

що робити з договорами, які були укладені з метою запобігання COVID-19;

чи мають право замовники закуповувати товар, роботи, послуги для протидії COVID-19 по вже укладеним договорам або укладати нові договори, скориставшись пунктом 3-1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII (далі — Закон)?

Розбираємось із зазначеними питаннями далі.

З 01.07.2023 відмінено карантин, тому пунктом 3-1 Прикінцевих та перехідних положень Закону не користуємось

Пунктом 3-1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» [Закону](#) встановлено, що **на період дії встановленого Кабінетом Міністрів України карантину**, відповідно до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», дія цього Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є лікарські засоби, вакцини або інші медичні імунобіологічні препарати, розхідні матеріали для надання медичної допомоги хворим на COVID-19 та медичні вироби для вакцинації від COVID-19, медичне обладнання для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу пацієнтам, хворим на COVID-19, системи постачання медичних газів, необхідні для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19). Перелік таких лікарських засобів та порядок їх закупівлі затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Також встановлено, що **на період дії встановленого Кабінетом Міністрів України карантину**, відповідно до Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», закупівля товарів (крім лікарських засобів, вакцин або інших медичних імунобіологічних препаратів, розхідних матеріалів для надання медичної допомоги хворим на COVID-19 та медичних виробів для вакцинації від COVID-19, медичного обладнання для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу пацієнтам, хворим на COVID-19, систем постачання медичних газів), робіт та послуг, пов'язаних з проектуванням та встановленням систем постачання медичних газів (у тому числі кисневих станцій, криогенних ємностей, мереж централізованого киснепостачання та їх складових), а також інших послуг, необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), здійснюється в порядку, встановленому цим Законом для спрощених закупівель.

Аналізуючи положення даного пункту, робимо висновок: дія вищезазначеного пункту обмежена часовим періодом, а саме періодом дії встановленого Кабінетом Міністрів України карантину, який завершився 01.07.2023. Тому не рекомендуємо укладати нові договори для протидії COVID-19, керуючись пунктом 3-1 Прикінцевих та перехідних положень [Закону](#).

Завантажте також [шпаргалку щодо товарів, робіт або послуг, які звільняються від оподаткування \(ПДВ\) або оподатковуються за нульовою ставкою](#).

Що робити з договорами, які були укладені з метою запобігання COVID-19?

Як, зокрема, зазначено в листі Мінекономіки [від 24.11.2020 № 3304-04_69987-06](#):

«Частиною першою статті 629 ЦК України встановлено, що договір є обов'язковим для виконання сторонами. Строком договору є час, протягом якого сторони можуть здійснити свої права і виконати свої обов'язки відповідно до договору згідно з частиною першою статті 631 ЦК України.

При цьому відповідно до частини першої статті 651 ЦК України зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом.

Статтею 526 ЦК України встановлено, що зобов'язання має виконуватися належним чином, зокрема відповідно до умов договору.

Поряд з цим, частиною першою статті 525 ЦК України встановлено, що одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом.

Порядок зміни та розірвання господарських договорів передбачений статтею 188 ГК

України. Разом з тим, виходячи зі змісту частини першої статті 653 ЦК України, у разі зміни договору зобов'язання сторін змінюються відповідно до змінених умов».

Зважаючи на зазначене, рекомендуємо замовникам, які уклали договори з метою запобігання COVID-19, відповісти на таке питання: чи існує потреба в таких товарах/роботах/послугах, якщо карантин відмінено?

Дійсно, договір є обов'язковим для виконання сторонами та зобов'язання за таким договором має виконуватися належним чином. Утім, якщо потреба відпала, рекомендуємо замовникам зменшити обсяги закупівлі ([приклад додаткової угоди за підпунктом 1 пункту 19 Особливостей](#)) та прозвітувати про виконання договору за фактичними показниками.

Тобто:

зменшити кількість товарів під фактично закуплену;

привести суму договору відповідно до суми фактичних видатків.

Звітування про виконання «ковідних» договорів

Якщо ви ознайомлені з [алгоритмом проведення закупівель COVID-19 з 29.09.2021](#), то маєте знати, що звіт про виконання договору публікується і для «прямих» закупівель для протидії COVID-19, і для тих, що були проведені за результатом спрощеної закупівлі. Під час воєнного стану такі правила [не змінилися](#).

Щодо «прямих» договорів, укладених для протидії COVID-19, в електронній системі закупівель обов'язково має бути оприлюднений:

відповідний рядок річного плану,

звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель — протягом трьох робочих днів з дня його укладення;

договір про закупівлю та всі додатки до нього протягом трьох робочих днів з дня його укладення,

повідомлення про внесення змін до договору про закупівлю та зміни до договору. Ні пункт 3-1 «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України «Про публічні закупівлі», ні постанова КМУ від 22.09.2021 № 1012 не містять обов'язку оприлюднювати повідомлення про внесення змін до договору та самі зміни. Незважаючи на відсутність такого обов'язку, рекомендуємо замовникам оприлюднювати повідомлення про внесення змін до договору та саму додаткову угоду протягом 3 робочих днів з дня їх внесення, оскільки його нерозміщення

приведе до того, що у звіті про виконання договору про закупівлю буде недостовірною інформація (наприклад, змінювали ціну, обсяг),

звіт про виконання договору про закупівлю уповноважена замовником особа оприлюднює протягом 20 робочих днів з дня виконання сторонами договору про закупівлю або закінчення строку дії договору про закупівлю, за умови його виконання сторонами або його розірвання.

Для дотримання вимог Закону замовникам обов'язково треба оприлюднити звіт про виконання договору про закупівлю протягом 20 робочих днів з дня виконання сторонами договору про закупівлю або закінчення строку дії договору про закупівлю, за умови його виконання сторонами, або його розірвання.

Для того щоб оприлюднити звіт про виконання договору про закупівлю, необхідно внести інформацію у всі обов'язкові поля та накласти на неї кваліфікований електронний підпис.

У разі недотримання вимог щодо публікації таких звітів винні особи притягаються до відповідальності відповідно до Закону.

Неоприлюднення або порушення порядку оприлюднення інформації про закупівлі, що здійснюються відповідно до положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» тягнуть за собою накладення штрафу на службових (посадових), уповноважених осіб замовника в розмірі 1 700 грн.

За ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано такому адміністративному стягненню, — 3 400 грн. Інші штрафи ми зібрали для вас у [шпаргалці уповноваженої особи замовника про адміністративну відповідальність](#).

Загальні висновки та рекомендації

На підставі вищезазначеного робимо висновки:

Договір є обов'язковим для виконання сторонами та зобов'язання за таким договором має виконуватися належним чином. Утім, якщо потреба відпала, рекомендуємо замовникам зменшити обсяги закупівлі ([приклад додаткової угоди за підпунктом 1 пункту 19 Особливостей](#)) та прозвітувати про виконання договору за фактичними показниками.

Замовники оприлюднюють звіт про виконання договору про закупівлю протягом 20 робочих днів з дня виконання сторонами договору про закупівлю або закінчення строку дії договору про закупівлю, за умови його виконання сторонами, або його розірвання.

Із 01.07.2023 у замовників відсутні будь-які підстави для застосування положень

пункту 3-1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону.

Пам'ятайте: замовникам забороняється придбання товарів, робіт і послуг до/без проведення процедури закупівлі відкриті торги/використання електронного каталогу (у разі закупівлі товару), визначеної Особливостями здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178, та укладення договорів про закупівлю, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедури закупівлі відкриті торги/використання електронного каталогу (у разі закупівлі товару), визначеної цими особливостями (крім випадків, передбачених пунктами 9 і 13 цих особливостей).

Також на порталі RADNUK.COM.UA читайте:

[«Звіт про виконання договору: у яких випадках розміщувати, а коли не потрібно поспішати»;](#)

[«11.07.2023 набули чинності тринадцяті зміни до Особливостей: запроваджено обов'язковість використання Прозоро Маркет»;](#)

[«Які товари, роботи та послуги можуть закуповуватися без ПДВ з 01.07.2023? Наводимо перелік».](#)